

**Medlemsblad nr 12,
26 maj 2008**

*Författaren Johanna Nilsson på besök i Östersund på
Världsbokdagen den 23 april*

Skolbiblioteket som en pedagogisk resurs

Den 22 april anordnade Skolbibliotek Mitt tillsammans med Länsbiblioteken i Jämtland & Västernorrland, Sambiblioteket och BTJ en temadag kring skolbiblioteket som en pedagogisk resurs. Temadagen gick av stapeln på Sambiblioteket i Härnösand och Olof Högbergssalen var så gott som fullsatt av intresserade skolbibliotekarier, lärarbibliotekarier, biblioteksassistenter och lärare med flera. Föreläsare under dagen var Monica Nilsson, skolbibliotekarie på Björnekullaskolan i Åstorp och författare till flera metodböcker om informationsfärdighet.

Monica Nilsson inledde sin föreläsning med att säga att hon ville att publiken skulle se dagen som en idédag. Utifrån hennes erfarenheter som skolbibliotekarie och utifrån hennes arbetssätt hoppades hon att vi skulle inspireras och få idéer att omsätta på våra skolbibliotek. Självt arbetar hon på en 6-9 skola, som hon beskrev som traditionell men med ett bra arbetsklimat.

När Monica Nilsson talade om skolbiblioteket som en pedagogisk resurs sa hon att biblioteket måste ses som elevernas arbetsplats och en resurs i deras lärande för att biblioteket skall få en verklig betydelse för skolans verksamhet. Annars finns det en risk för att biblioteket bara blir ett rum med böcker eller något slags uppehållsrum.

Vidare talade Monica Nilsson om att skolbibliotekariernas uppgift är att stödja eleverna i deras lärande och i deras läs- och språkutveckling. Det är också skolbibliotekariernas uppgift att arbeta för att informationskompetens blir ett inslag i undervisningen. Eleverna måste få med sig baskunskaper i informationskompetens och denna färdighet måste de få öva sig på i sina temaarbeten. Även om detta ses som vår uppgift måste det självklart ske i samarbete och i dialog med skolans lärare.

Forts. på sid 2

Ordförande har ordet

Just nu är jag föräldraledig och vice ordförande Yvonne Henriksson tar över rodet tills jag kommer tillbaka i januari nästa år. I detta nummer av medlemsbladet kommer du att kunna läsa om den studiedag vi var medarrangörer för den 22 april. Den handlade om skolbibliotekets viktiga roll som pedagogisk resurs och hölls tillsammans med Btj och Länsbiblioteken i Västernorrland och Jämtland. Monica Nilsson pratade intressant om skolbiblioteken. Världsbokdagen är en av de viktigaste dagarna i biblioteksvärlden. I medlemsbladet kan du läsa om vad som hänt runt om i länen på denna dag. Jenny Stenlund berättar om att Mittuniversitetet kommer att ge en universitetsutbildning i skolbibliotekets pedagogik. I början av höstterminen blir det årsmöte i samband med en studiedag. Vi återkommer med inbjudan.

Styrelsen vill önska alla medlemmar en härlig sommar.

Styrelsen, genom
ordf. Åsa Andersson

Vi som arbetar på skolbibliotek måste vara aktiva och berätta om vad vi gör på biblioteken och vad vi kan användas till enligt Monica Nilsson. Det är nämligen inte självklart att alla inom skolan vet vad en skolbibliotekarie gör. Ett sätt att berätta om vad vi gör är att formulera en verksamhetsplan med mål för skolbiblioteksverksamheten. I en sådan plan kan det exempelvis stå att alla elever i en viss årskurs skall ha undervisning i källkritik i biblioteket. Även om inte arbetsgivaren efterfrågar en sådan plan borde alla göra en verksamhetsplan och lämna till sin chef ändå hävdade Monica Nilsson. Denna verksamhetsplan måste sedan integreras med skolans utbildningsplan så att lärare och bibliotekarier arbetar mot samma mål och med gemensamma visioner, men med olika ansvarsområden. Lärarna är experter inom sina ämnen och har också elevkännedomen, medan skolbibliotekarierna är experter inom informationskompetens och har mediekännedomen. Precis som det finns mål för vad eleverna skall kunna inom olika ämnen borde det finns mål för vad eleverna skall ha utvecklat för informationskompetens eller informationsfärdighet.

Forskning från USA visar att skolbibliotekarier kan påverka elevernas lärande berättade Monica Nilsson. Skolbibliotekarier och lärare som samarbetar skapar undervisningssituationer som ger eleverna bättre studieresultat. Men forskningen visar också att det finns ett samband mellan personaltäthet och kvalitet. För en ensam skolbibliotekarie är det svårt att få tid över från det administrativa arbetet. Finns det däremot hjälp av en biblioteksassistent finns det mer tid att inta en pedagogisk roll som alltså kan ge resultat hos eleverna.

Under temadagen fick vi åhörare även flera konkreta tips på hur vi kan arbeta med eleverna vad gäller informationsfärdighet. Genom att använda ett bildspråk och göra det lite roligare för eleverna tror Monica Nilsson att eleverna minns bättre. Hon jämför exempelvis informationssökning med att gräva guld. På samma sätt som en gulddetare måste avgöra om guldet är äkta och rita en karta för att hitta tillbaka till skatten måste eleverna fråga sig om informationen är att lita på och skriva upp källorna för att hitta tillbaka till informationen. Vidare beskrev Monica Nilsson ett exempel på en lektion i källkritik då eleverna får i uppgift att ”googla” på ”Åsneryd” och därefter är uppgiften att ta reda på var Åsneryd ligger, hur många invånare staden har samt vilka turistattraktioner som finns där. Hon har själv gjort sidan som innehåller hisnande sevärdheter som till exempel en pyramid mitt i den skånska myllan! Eleverna är ofta ivriga att besvara frågorna, utan att fundera över hur rimlig informationen på webbsidan egentligen är. Lektionen är till för att visa eleverna hur lätt det är att bli lurad av information och på detta sätt vill hon ge eleverna en tankeställare och också en erfarenhet som de kan bära med sig i sitt fortsatta informationssökande.

Jag tror att vi var många som fick med oss flera goda tips och idéer från temadagen. Förhoppningsvis finns både tid och energi att förverkliga idéerna inför den kommande höstterminen. Om du arbetar i sommar kanske du kan ta dig tid att fundera över dina visioner med ditt skolbibliotek. För mer inspiration och kloka idéer besök Björnekullaskolans biblioteks webbsida där du till exempel kan utforska ”Marsraketen”.

www.astorp.se/barnutbildning/rektorsomraden/bjornekullaskolan/skolbiblioteket

Boktips!

Ruben Eliassen har skrivit en härlig fantasydebutbok: *Phenomena: Profetians utvalda*

Denna bok handlar om de två alverna Alk och Ilke som växer upp hos trollkarlen Sha-ra och björnen Arol. Alk och Ilke vet inte så mycket om sin bakgrund, men Sha-ra försöker förklara, och förklarar varför deras far och mor som är slavar lämnade Ilke och Alk i hans vård. De är nämligen inte vilka små alvbarn som helst utan de har ett uppdrag att utföra, ett uppdrag som inte är helt riskfritt. Ett uppdrag som Sha-ra och Arol ska hjälpa dom med efter deras bästa förmåga. Vad händer när det kommer onda krafter in i bilden som vill förhindra att uppdragen går i lås och Alk och Ilke ska få en fri värld att leva i?

En spännande bok om det onda mot det goda och historien tar inte slut i och med denna bok utan fortsätter, del 2 heter *Parados öga* och nya strapatser väntar Alk och Ilke, strapatser som utspelar sig även i parallella världar, vilken är egentligen den riktiga världen?

Boktips!

Gudrun Wessnert fortsätter i samma glada upptåg som tidigare med att göra historia roligt. Nunnorna och hönsen heter boken jag tänkte tipsa om. I ett vackert beläget kloster i Frankrike bor det några nunnor och de sköter sin vardag som vilka andra kvinnor som helst skulle göra, men det är ju just det.... De är ju inte vilka vanliga kvinnor som helst, de är ju nunnor, eller blivande nunnor, kvinnor som av en eller annan orsak valt att gå i kloster, ja, en del har ju blivit placerade där också pga. sina familjer, men ändå.

Stämningen är trivsamt och nunnorna har ett väldigt stort intresse, och det är sina höns, inte för att hönsen värper ägg eller för att de gnolar på i sin egen takt, nej, de har ett verkligen specialintresse här i klostret och det är sin hönskapptävling, men nunnor ska ju leva fromt, be sina böner m.m.

Vad händer med nunnorna och hönsen när det blir visitation, kontroll från högsta ort, ja, om det står att läsa i Nunnorna och hönsen av Gudrun Wessnert.

Mittuniversitetet satsar på skolbibliotekarien

Under våren har Länsbiblioteket Västernorrland initierat ett samarbete med Mittuniversitetets Institution för humaniora jämte Institutionen för utbildningsvetenskap för att verka för en specialisering inom grundskollärautbildningen. Tanken är att studenten i en terminslång fördjupning skall förvärva kunskaper i skolbibliotekets roll, läspedagogik och informationskompetens. Denne skall gå ut i arbetslivet och kunna bygga upp en skolbiblioteksverksamhet från grunden eller kvalitetssäkra det skolbibliotek som finns. Lärrresurser inom barn- och ungdomslitteratur samt läs- och skrivutveckling finns hos Mittuniversitetet, medan den biblioteksspecifika delen av utbildningen utformas av Länsbiblioteket. Högskolan på Gotland och Växjö universitet erbjuder sedan tidigare kurser om skolans bibliotek och bibliotekspedagogik, men detta blir den första i sitt slag i Norrland och med sin alldeles egen nisch.

Målsättningen är att kursen skall börja höstterminen 2009. Den ska – utöver specialiseringen för lärare – kunna läsas som fortbildning för verksamma på skolbibliotek eller integrerade bibliotek. Kursen består av fyra block à 7,5 högskolepoäng=30 hsp, vilka går att läsa fristående om man vill vässa kunskaperna i en viss aspekt av skolbiblioteksuppgiften. Den skall gå att förena med ett heltidsarbete och läsas på distans på delfart. Byggstenar i utbildningen är t ex skolbibliotekets uppdrag, arbetssätt och styrdokument, resursbehov, upprättande av arbetsplan, informationsarkitektur, d.v.s. hur struktureras fysiska samlingar enligt SAB och katalogisering, logiken bakom databaser och sökmotorer, användarundervisning, pedagogisk metodik för läs- och skrivutveckling, genrer i barn- och ungdomslitteraturen, läshandikapp och hjälpmedel ... för att ange några av arbetsgruppens tankespor.

Mittuniversitetet har även kompetens inom kreativt skrivande och [ungdomars] egen textproduktion, och Berättarnät har växt fram i vårt område under senare år; detta är sådant som kan präglade delkurser i litteraturpedagogik.

Kursen är dock fortfarande under utformning – lämna gärna förslag på vad Du tycker är relevanta kunskaper för en skolbibliotekarie och vad du behöver när det gäller kompetensutveckling. Håll under kommande läsår utkik på webben, www.ylb.se / www.miun.se, och i kurskataloger om du är intresserad av att certifiera dina yrkeskunskaper eller av ett fördjupat studium inom något av skolbibliotekariens arbetsområden. En välkommen satsning i Norrlandslän där vissa kommuner har en svag skolbiblioteksstruktur trots stora behov och ökat fokus på elevers egen forskning och fördjupning i skolan!

Mer information och förslag:

Karin Lundquist, Länsbiblioteket Västernorrland

E-post: karin.lundquist@ylb.se

Världsbokdagen 2008 i SkolbibliotekMitt-området

De två stora gymnasieskolorna i Östersund, Palmcrantzskolan och Wargentinskolan, bjöd i år in författaren Johanna Nilsson för att uppmärksamma Världsbokdagen den 23 april. Johanna Nilsson har sedan debuten 1996 skrivit sju romaner, samt även ungdomsböcker och barnböcker. I vår är hon aktuell med sin senaste roman *SOS från mänskligheten*.

SOS från mänskligheten handlar om Benjamin, en ung man som arbetar som lyxprostituerad i Stockholm. Genom Benjamin kommer läsaren i kontakt med många tragiska och udda människoöden. Johanna Nilsson berättade att idén till romanen kom till henne som en filmscen. Hon såg en sorgsen man med många tatueringar på överkroppen som satt ensam i ett rum. Bilden återkom i hennes tankar och den gjorde henne mer och mer nyfiken. Det här är första gången hon skrivit en roman där en man har huvudrollen och till att börja med gjorde det henne nervös, precis som ämnet gjorde, för hur gör man research om lyxprostituerade?

I Johanna Nilssons böcker finns det ofta ett socialt engagemang. Hon anser att en författare inte får blunda för den ondska som finns i världen. Därför väjer hon inte för det svåra och mörka i sina romaner, men det finns även en slags absurd humor i dem. Detta fick vi ett smakprov på när hon läste högt ur sin senaste roman vilket gav upphov till både fniss och skratt i publiken.

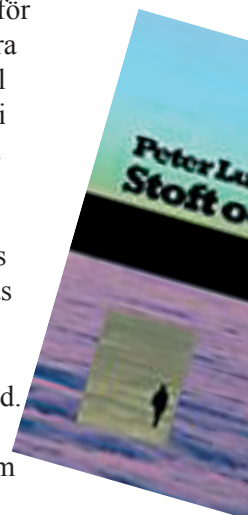
Johanna Nilsson berättade att hon började skriva tidigt och bestämde sig som 17-åring för att bli författare. Även om hon fick höra att det är svårt att bli publicerad och leva på sitt författarskap, var hon tidigt övertygad om att hon skulle klara det. Till att börja med skrev hon mycket fantasy och science fiction, men nu är hon glad över att det blev just *Hon går genom tavlan, ut ur bilden* som blev hennes debutroman. Boken handlar om tioåriga Hanna som är svårt mobbad. Johanna Nilsson var själv mobbad i skolan, men boken tar framför allt upp sådant som hon sett andra råka ut för. Lite skämtsamt sa hon till eleverna att ett tips till dem som vill skriva är att debutera ungt och skriva om en tragisk barndom.

Under det en timmes långa föredraget berättade Johanna Nilsson även om flera andra av sina romaner som *Konsten att vara Ela* och *De i utkanten älskande*. Hennes romaner handlar ofta om unga tjejer med problem som de måste lösa både i det yttre och i det inre. Men tjejerna har blivit tuffare och tuffare för varje bok enligt henne.

Efter framträdandet var flera elever och lärare framme och pratade med Johanna Nilsson. I biblioteket kunde man sedan höra vilka romaner som eleverna hade blivit intresserade av att läsa och flera av Johanna Nilssons böcker blev utlånade redan samma dag. Nu hoppas vi bara att det finns pengar att bjuda in en ny författare till Världsbokdagen nästa år. För jag tror att det här är ett möte som eleverna kan bära med sig länge.

På Svenstaviks bibliotek började man firandet klockan 12.00 med att de släktforskningsintresserade kunde få en genomgång av Genline och SVAR. Kerstin Ellert från Östersund förevisade programmet för de intresserade. Marie Eriksson visade scrapbooking och dess hemligheter och möjligheter för en skara hågade kreatörer. Som vanligt när det är en skapande verksamhet så tyckte deltagarna ”att när man väl fått kläm på det hela då är det dags att packa ihop.” Deltagarna önskade att vi kunde ha en kvällskurs i scrapbooking också, så vi får se vad det blir framledes. Monica Jonsson från arkivet i Bergs kommun berättade för en liten skara om skriftens historia, från dess uppkomst till nutid.

Klockan 19.00 inträffade kvällens höjdpunkt! Peter Lucas Erixon med sin överraskningsdeltagare Gus Loxbo på sågackompanjemang och Håkan Ross som spelade Peterson-Berger på dragspel. Peter Lucas Erixon visade sig vara en generös man som bjöd på sig själv och sina dikter till en liten härlig skara åhörare. Man är alltid nervös inför ett arrangemang: kommer det att komma folk? Vi blev 14 stycken som fick avnjuta Peter Lucas Erixon, Gus Loxbo och Håkan Roos arrangemang under ca en timmes tid. Peter Lucas Erixon fick frågan: Varför blev du egentligen författare och varför började du egentligen skriva? Hans svar grep tag i lyssnarna, han svarade först: En stor ensamhet! Han menade att för honom innebar ensamheten ett behov som fylldes med ord, och han valde inte att bli författare utan författarskapet valde honom, man kan inte tala om yrkesval egentligen, utan han blev författare för det fanns inget annat han kunde ha blivit.

Tre frågor till Skolbibliotek Mitts medlemmar

Margareta Nylin svarar

Margareta Nylin

Här jobbar jag

I Bergs kommun som skolbibliotekarie.

Min favoritbok

Kameliadamen av Alexandre Dumas, därför att det är en otroligt vackert skriven berättelse om glädje, sorg och den omöjliga kärleken.

Därför gillar jag skolbibliotek

Skolbiblioteksarbetet är väldigt omväxlande och givande, ingen klass och inga elever är de andra lika, det är hela tiden ett försök att möta olika behov. Man vet aldrig vilka frågor som står på dagordningen. Hur välförberedd man än är så sker det alltid oväntade saker.

Skolbiblioteksjobbet är ett aldrig sinande nyfiket jobb, man får hela tiden både förmedla och lära sig nya saker, kunskapsfloden är oändlig och vissa neddykningar är mer intressant än andra men ingen fråga är mindre värd än någon annan.

Jag trivs som skolbibliotekarie och den största utmaningen är just att få barnen att bibehålla sitt intresse för läsning, och hur man skaffar sig kunskap genom läsning.

Styrelsen för Skolbibliotek Mitt:

Ordförande

Åsa Andersson
Jämtlands läns bibliotek
063-14 40 34
asa.andersson@jlb.ostersund.se

Vice ordförande

Yvonne Henriksson
Långsele bibliotek
0620-216 83
yvonne.henriksson@solleftea.se

Kassör

Eva Johansson
Kramfors bibliotek
0613-106 86 och 0613-71 65 37
eva.johansson@kramfors.se

Sekreterare

Marie-Louise Bjändal
Bräcke bibliotek
0693-162 40
marie-louise.bjanddal@zonline.se

Ledamöter

Carina Böhlmark
Wargentinskolan bibliotek, Östersund
063-14 34 17
carina.bohlmark@zonline.se

Birgitta Ingebrand
Ljustadalens bibliotek, Sundsbruk
060-19 97 46
birgitta.ingebrand@sundsvall.se

Henriette Sandell
Åre bibliotek
0647-16834
henriette.sandell@are.se

Kristina Hedlund
Lugnviks bibliotek, Östersund
063-14 37 95
kristina.hedlund@jlb.ostersund.se

Margareta Nylin
Bergs kommunbibliotek, Svenstavik
0687-162 00
margareta.nylin@berg.se

Suppleanter

Anita Norman
SBC, Jämtlands läns bibliotek
063-143094
anita.norman@jlb.ostersund.se

Jenny Stenlund
Biblioteket, Timrå gymnasieskola
060-16 32 94
jenny.stenlund@skola.timra.se